

Haýwanlar köplenç adamlaryň aňyna sygmaýan täsin aragatnaşyk usullaryny ösdürdiler. Kitleriň çylşyrymly aýdymlyryndan arylaryň inçe tanslaryna çenli, bu aragatnaşyk strategiýalary haýwanlar dünýäsinde diri galmak we sosial gatnaşyklar üçin möhümdir.

Iň täsin mysallaryň biri pilleriň nähili aragatnaşyk saklaýandyklarydyr. Piller uzak aralyklara geçip bilýän pes ýygyllykly sesleri, ýagny infra sesleri ulanýarlar. Bu sesler köplenç adam eşidişiniň çäginden aşakda bolýar, ýöne pilleriň giň meýdançalarda biri-biri bilen aragatnaşyk saklamagyna mümkinçilik berýär. Bu aragatnaşyk görnüşi hereketleri utgaşdyrmak, ýanyoldaş tapmak we beýlekilere mümkin bolan howplary duýdurmak üçin möhümdir.

Başga bir gyzykly ýagdaý, bal arylarynyň tans dili. Iýmit gözleýän ary baý nektar çeşmesini tapanda, ol arylaryň öýjüğine gaýdyp gelýär we “tans” edýär. Tans, iýmit çeşmesiniň Günüň ýagdaýyna görä ugruny we aralygyny görkezýär. Aragatnaşygyň bu çylşyrymly usuly, tutuş öýjügiň netijeli çeşmeleri ýygnamagyna we ösmegine mümkinçilik berýär.

Akyllylygy bilen tanalýan delfinler hem çylşyrymly aragatnaşyk özüni alyp baryşyny görkezýärler. Olar biri-birine habar bermek üçin çalt sesler, pyşyrdylar we beden dili kombinasiýasyny ulanýarlar. Her bir delfiniň ady ýaly hereket edýän özboluşly pyşyrdysy bar, bu olara biri-birini tanamaga we çagyrmaga mümkinçilik berýär. Bu ösen aragatnaşyk ulgamy sosial baglanyşyklary saklamak we toparlaýyn işleri utgaşdyrmak üçin möhümdir.

Netijede, haýwanlaryň dürli aragatnaşyk usullary tebigatyň ajaýyp uýgunlaşma we akyllylygyny görkezýär. Bu özüni alyp baryşlary öwrenmek bilen, alymlar dürli görnüşleriň sosial gurluşlary we diri galmak strategiýalary barada gymmatly maglumatlary alýarlar we haýwanlar dünýäsine düşüňämizi çuňlaşdyrýarlar.

Narsoltan JORAGULYÝEWA

**S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk
uniwersitetiniň talyby**